

ha csak nem akarja, a helyett, hogy ő vezelné az eseményeket, azok által vezetni magát. Nagy áldozati megye bele a város az aszód-balassa-gyarmat-losonczi vasut-vállalatba, s kérde, miért, mi célból, milyen ellenszolgáltatásért? S ha van ellenszolgáltatás, mi annak a hatása, mi a hatás biztosítása?

A Bladat tehát az ellenszolgáltatás kijelölése, annak a biztosítása. Ez a teendője az intéző köröknek a város érdekében.

Az ellenszolgáltatás kitalálásához nem kell sok. Lesz egyvel több vasúti Gyarmatnak s a mi ezzel mindenütt egyértelműnek vetetik, lesz biztosabb, gyorsabb, könnyebb, olcsóbb közlekedése nagy vidékekkel; emelkedni fog a forgalma, kereskedelme, esetleg gyáripára is, s mindez a vasut teszi.

Garanciákat kell tehát szerezni arra, hogy ez az eredmény tényleg bekövetkezzék s hogy tényleg fölött a város rendelkezhesik.

Történet ér irányban valami? Mert pusztán azzal, hogy a vasut megrvan, ezek az eredmények még nincsenek biztosítva. Avagy nem hallani-e számtalan helyen a panaszt, hogy a vasut általi is képes, fölforratja a megszokott kereskedelmi összeköttetéseket, új kereskedelmi gócpontokat képes létesíteni s régi kereskedelmi emporiumokat tud minden jelentőségüktől megfosztani. Am tessék megkérdeni Győrött s Komáromban, hogy minek tulajdonítják évszázados kereskedelmük hanyatlását?

B-Gyarmatnak tehát résen kell lennie, hogy az új vasut neki csak hasznót hozjon s kárt semmi esetre se okozzon. A városnak a legnagyobb befolyást kell biztosítania a vasut mindazon tényezőire, a melyekből a vasut jó vagy káros közgazdasági hatása származik.

A ki a dologgal csak kevéssé is foglalkozott, könnyen belátja, hogy a vasuti forgalom és annak közgazdasági hatása két dologról fordul meg: a fuvar-és menetidőjéről meg a menetrendről.

Ugy a díjazás, mint a menetrend okvetlenül a város érdekeit kell hogy szolgálja, s a ki a lapokat csak fölületesen is olvassa, bizonyára emlékszik rá, hogy pl. a fővárosban összefutó vasutak díjazásai és menetrendjének minden egyes legesekélyebbnek látszó intézkedése is milyen fontos érdekekkel van kapcsolatban, s minden piczi változás milyen mélyen képes a hatását éreztetni.

A díjazás, mint a menetrend is a vasut igazgatóságában állapítják meg, még akkor is, ha általánosságban valamelyik más vasut díjazását fogadják is el. Minden egyes vasut saját viszonyai okvetlenül kiterjesztik a figyelembe vételüket s azért a város érdekeire rendkívül fontos, hogy a város az igazgatóságban képviselve legyen olyan férfakkal, a kik nemcsak a város érdekeit ismerik, hanem s kik a gyakorlati módját is tudják annak, hogy hogyan lehet ez érdekeket a díjazás és menetrend keretében érvényre juttatni.

Ha tehát B-Gyarmat biztos akar lenni arról, hogy a vasut költségeiből feljálónál hozzájárulása nem lesz kárbavesztéi s hiábavaló áldozat: gondoskodjék róla, hogy a vasut igazgatóságába ő jelölhesen ki legalább két tagot. Ezek közül az egyiknek a város minden érdekét smerő embernek a lakosság közbitódalmát s ragaszkodását bírónak kell lennie, hogy módjában legyen ez uton ónyleg megtudni a lakosság minden egyes tagjának száját és érdekét; a másik pedig olyan szakember legyen, i ki a manapság már egész külön tudományárá nőtt díjazásai forgalmi technika terén teljesen otthonos (ilyen pedig nem mindig vehető azok közül, kik a város érdekeit közvetlen látszólag ismerik); mert csak az ilyen tudhatja megkeresni az érdekek kielégítésére szolgáló, és más biztosított jogszerű várakozásokat legkevésbé sértő módot.

De ez csak közvetett ellenszolgáltatás, a minek pénzértéket előre s tán utólag is hajszon lehet meghatározni. Már pedig ugyancsak ádóvs volna, ha a város nagy áldozatokat önylen kifizethető s megmérlegelhető előnyök képa, melyek legalább egy része áldozatokat egyenesen a községi penztárba folyjon be, azon a haszon kivétel, a melyik a lakosság tagyonszósága révén lesz várható az esetre, ha vasuttagjai a város érdekeinek megfelelően vezetettek.

Nos és nem lehetne talán ilyen előny? Avra természetesen nem lehet gondolni, hogy a vasutvállalatot kötelezzük tán a hozzájárulás fejében a községi terheikhez való járulásra, de igenis lehet kieszközölni azt, hogy a vasut-társaság pusztán létezésé vesn közvetlenül staporítsa a községi bevetelét.

Ez egyszerűen akkor következik be, ha a vasut-társaság székhelye Balassa-Gyarmat lesz, ha a társaság s igazgatósága itt fejt át, s ha mint Balassa-Gyarmaton székelő jogi személy Balassa-Gyarmaton vesz részt a községi teher viselésében.

Ha a vasut-társaság Balassa-Gyarmaton székel, annak további következménye az lesz, hogy igazgatósági-és közgyűléseit itt kell tartania, a város idegen forgalma jelentékeny szaporodást nyer, minek jelentőségét külön hangsúlyozniuk föléleges, a vasut országos látkörü uterői a városban gyakran megfordulván, ha látják a szükségleteket, a számtalan működés tért, a mit a mind-m napi megszokottság észre sem vesz, ki tudja mily alkotásoknak lehetnek bizonyára nem csekély vállalkozó szellemükkel megindítói.

Az is könnyen elképzelhető, hogy egy B-Gyarmaton székelő vasut sokkal fogékonyabb lesz B-Gyarmat és megyénk érdekei iránt, mint hogy ha azokat a külön-böven jelentékes és véleményezésékes sokszor esalóka szemfényben keresztül látná csak.

Mint „jó losonczit“, ennélfogva „jó nógrádi“ s ebből vaskényszerűsége következtve „jó balassa-gyarmati“ is, — mert e barmat egymással szembeállítani annyit mint egy szület két gyermekekét s ezeket egymással állítani szembe, azaz nemcsak bün, de mint csak a közelmúlt tanulsága mutatja, a legnagyobb köröknek is okvetlenül szülő oka — mint ez értelemben „jó losonczit“-nak tehát köteleessége s sorok irójának fölívni B-Gyarmat városát arra, hogy ha a város érdekeit a vasutnál megóvni akarja, kösse ki az új engedéllyessel szemben, hogy:

- 1) a vasut igazgatóságába a város az elvállalt költség arányában, de legalább két tagot nevezzen ki;
- 2) a vállalat székhelye Balassa-Gyarmat legyen.

E javaslataim megtételénél irányelvül követtem azt, hogy a város s a vasut érdekeinek minden összehúzóés, a vasut létrejöttének minden megnehezítésé s a vasutvállalat minden megterhelését már eleve kizárjam, s javaslataim megfontolásánál azt hiszem okvetlenül szembe tünik az, hogy ezeket a vasut-vállalat minden maga-megterhelése nélkül elfogadjathja, azok senkinek és semmiféle érdekek nem ütöknek, s ez uton várható lesz, hogy Balassa-Gyarmat városának minden jogos érdeke a legkisebb recensus nélkül kielégítést nyerhesen.

Ha tévéltem, tessék kimutatni, a jobbat örömmel fogom mindig ádvólalni; mert hisz: sapientis est mutare consilium in melius.

Rózsa Károly.

A Migazzi-várkastély története és különlegességl, ritkaságl muzeuma. A váci püspökség javadalmi gyöngye a Migazzi-várkastély és híres törté-

neti nevezetességl vadaskertje, tíz évi elhagyatottságl után Zubovits szomszédban berlóre talált, a mi azóta sok hátruságlra adott okot. Maga a várkastély a Duna jobb partján a visegrádi nagy felső vidéki szoros alján terül el gyönyörű festői vidéken. Keletkezésének érdekes története van: a mennyiben 1750-ben Mária Theresia midőn Erdélybe utazott, meglátogatta Migazzi püspököt szomszédnyarabán, a midőn annyira megtetszett neki a vidék, hogy ezt mondhatta: Itt szeretnék lakni nyarlon, mert ez Magyarországnak legszebb pontja. Migazzi püspök egész eszedben hozza fogott az építéshez, a mit 2000 váci egyenczelélt majd ézer főre menő mesteremberrel, egy-hogy a kastély 60 nap alatt készült lelt 30 szobával, kápolnával és a megfelelő melléképületekkel. Meg a magyar gardistak részese is voltak külön szobák az emeletmagasságl padlalon, hol azonkívül négy egész sötét széklet voltak börtönnek hasznátra. A későbbi váci püspökök és szobák a vezkező papok elzárására legújabb időkig használtak. Mária Theresia, kinek mese gyorsabb módra épült várkastély is annyira megtetszett, hogy számos évtizeden ut nyaralt keső őszig, a midőn pompás vadászatok rendezett a 200 holdas vadaskertben, melynek egy része még most is kőfallal van körülvéve, amidőn a hajtkalé megterített vadakat a nagy kapun behajtották a királyné elé. Itt egy emelkedett ponton lévő vadászalóklól kényelmesen pufogtatott. Maga a kastély a Magyarországon divó régi várak mintájára épült bastnyakkal, de ezeket lerombolták és most csupán a főépület áll 30 szobával, a melyek között legnevezetesebb a Mária Theresia nagy udv. estélyének fogadó terme, mely most muzeumul szolgál.

Zubovits otthon. A felelmesnek híresztelt sportman a legszebbes magyar házigazda várkastélyban, a hol minden katonás rendben meg. A vendég, ha már egyszer nála volt, gyorsan megismeri házi szokásait, a mely következőkből áll: Két egyszerű horgos trómbita jelt adva: szó nélkül hozza be Berta, a napbarnított, Afrikában is járt szobaleány a 20-szorosan desztillált Migazzi-féle zárdaszőlőmust. Berta egy csinos komárommegyei leány, ki már két ízben kísérte az ázsiai és afrikai expedíciójában Zubovitsot és családját. A harezias szellemül leányzó látható, tevérló kitűnően ló és vízre, de ép oly pompásan csinálta a gulyáslevesét. Afrika sivatagjának óázain. Ha a látogató kíváncsi a Migazzi-kastély őseit meglátni, háromszor trómbital be az udvarra, sakkor Peti a postás fia elővezeti a valódi exportált amerikai Texas-faj véreket. Közülük kiváltké a borjúnagságl Caesar nevű, a melyről gazdája is sokat tart, mert szerinte a bolhát éppen oly ügyesen elfogja mint az elefántot. Caesar a kastély falain kívül rendkívül egy felelmes állat és így állandóan elárva tartja, míg a többi a rácsos kerítésű gardasági udvarban tanyázik. Érdekes még a valódi afrikai apácámajom is, mely Boriska névre hallgat, s egy Coes névre hallgató zöld papagály a vörös tenger mellől. A tanulólgy állat magyar, olasz és arabis mondatokat kiabál. Mindezekben nagy gyönyörűséget talál a gyermektelen Zubovits. Istáljában pompás náttas-és faj kocsislovakat talál a szemlélo, a minek nagyszámú cseléségei csupa áráv maradt vérezteli fűk.

Nemzetközi muzeuma és a ritkaságl gyűjteménye. Zubovits, ki már 1866-ban részt vett a könygrátrai esztában, mint a 9-ik Nádasdy sopronyi huszárkó hadnagya. Azóta Európa és az idegen világrészekben lefolyt expedíciók-és háborúiban részt vett, honnét mindégl gazdag értekes gyűjteményrel tért viss. Szakszerterben elrendezett muzeumban van gróndulán, laplandi s észak-sarkvidéki fűkák, iramszarvas, jeges medvék preparált esztójai és bőrei. Afrikai utjából, számos krokodil és

TÁRCZA.

ÓDA

(A HONTIÁRHEZ.)

Romlásnak indult, most ádólo megye,
Nem látod-e, hogy csillagod ujra kel?
Nem látod a derült égeknek
Jóakaró mosolyát fölötted?

Több czylkúsnak hor-súrvíviás közt
Ságh büszke dómód tornyai állának,
Ámbár nem egyszer Kesselőök
S harezos Ivánka bíroká keltek.

Megmozgat a két pártnak erős keze
Mindent; a kört már hársog a tereken;
Kalmár apánk is kardra kap még,
S tegye csakúgl zörög a nyilaktól.

Most béke van már, s zóld olajag virúl;
Sikert arat lám néha a sztrajkolas;
Elhült a békés hajnok; ánde
Jatt, a ki nyelhe át itten mindent

Mi hátra van még, házi belögl csupán;
Lestyánszky búcsúz; Endre helyébe át (?)
Két Pálnak egy-ésken bajos von'
Üni, pedig de bevélnék egyik!

Leszállapult* a régi hevélet is,
Majthényi szánt-vet, s birtokokat szerez;
Kent ónja a sok számt és megl
Látni esodást Itáliának.

Sos hát nem-e hogy példászer a ránd?
S ha volna tán meg, a mi kívánatos,
Eldírdhető a sághi sok végl
Hölgy gyönyörön ragyogó szeméért

A kik egymást szerették.

— Történeti elbeszélés a XVII. századból. —

Viláhs Mártil.

Mint egy vállacsapás, úgy hatott Palra Szidónának rövid levele.

Mondottuk, hogy Piscator Jeremias Fánchnak teljhatalmu megbízottja volt. Palt, a levél atólvasása után annyira elfogta a búskomorságl, hogy nem tudott szóhoz jutni. A levelet Piscatornak nyújtotta át, ki, midőn azt atólvasta, a még mindig bánatában elmerülő ifjúhoz közeledett.

— Legyen nyugodt fiatal barátom. Egy hét múlva meg kell tudniuk, hová vitték menyasszonyát. Egy jó lovat adjon rendelkezésemre, mert azonnal akarok indulni, egy hét alatt vissza fogok jönni, a továbbira nézve akkor határozunk.

— Köszönöm kedves bátyám! eszeledek legjobb belátása szerint, mert én most mindenre képtelen vagyok.

Egy felóra múlva, két köpönyegbe jól beburkolódzva, láttuk Jeremias, a bözögl vartól kifelé vezető úton, egy szép lovon elnyargalni.

Pal az erkélyről mezt utána, s egy mély sóhajban kívánt szerenésen utazást.

Mintán pedig Pal ur a lovásztól megtudta, hogy Szidónnak anyja otthon maradt, másnap már Szidónyára utazott. Mit vezettek Magda nevű, nem tudjuk, de úgy látszik, hogy valami megállapodás jött létre közöttük, mert Fánchy nyugtadttól kedélyei érkezett vissza Bözokra és váruvarts Piscator, vagy annak tudósítását.

Piscator már Léva környékén érte utol Balassa kocsiját. Hogy arra vette utját, nem marsefé, könnyen megmagyarázható. Piscator úgy okoskodott, Balassa valamelyik kolostorba viszi leányát, okvetlenül tehát Pozsonyba viszi, mert a pozsonyi zarádaban Balassa Margit a fejedelmesszony, Balassa Eva és Erzsébet, mint közönséges apácák Nagyszombatan vannak, azért biztosabb volt, hogy Pozsonyba megy, a hol rokonnal Szidón jobb felügyelet alatt fog lenni. Hogy azonban feltűnő ne legyen, Piscator az utazó-

kat az első állomásokon csak távolról követé, később már úgyszólván velük utazott. Balassa-ával az cletben soha sem találkoztól, előtte tehát ismeretlen volt.

Dioszeghen egy fogadóba voltak szállva. Látna, hogy Szidónnak a szemei ki vannak sirva, az apu pedig rosszkedvu. Midőn egy és ugyanazon szobában etkeztek Balassa meg is szólította s kérde, hová utazik. Elmondta, hogy komáromi és hogy kereskedelmi ügyekben utazik Pozsonyba és Nagyszombatan.

Balassa több kérdésre nem méltatta. Ebed után majdnem egyszerre indultak és pedig Pozsony felé.

Piscator tehát már ekkor tudta, hogy Szidón Pozsonyba viszi az apja. Az ottani tartózkodása alatt azt is megtudta, hogy Szidón a St. Clarisse apácákhoz vezették, minek Piscator nagyon megörült, mert volt neki Pozsonyban egy nő-rokona, azt fellekereste. Sok rábeszélés és csekély pénzösszeggel rokonát meggyerte, hogy általa egy levelet a zarádaba becsesemessen. Ez annál könnyebb volt, mert a zarádaban alkalmazott kertész rokonának komája leven, ez ugyan nem érinthozhetett az apácákkal, de felesége a portásná kezéncze, kinek ő több szivesseget szokott tenni. Ennek révén az új jövény megkapta Piscator értesítését, hol Szidónnal közle, ismer — tudjuk már hol van. A név Szidón előtt ismerős volt, mert azt Fánchy előtte többször említette, ki mindig hivatkozott Piscator hűséges odaadására.

Igy meg volt az összeköttetés. Piscator nem ment vissza Bözokra, hanem egy megbízható úri embert fogadott, ki levelet vitt Fánchnak. Ebben a leveleben arról értesíte, hogy a kaboldi szerződés megkötöttélt, midtán Pozsonyban van a veró, azonban, de minden feltétlen nélkül siessen ide.

Fánchy megkapta a levelet, tudta, hogy Szidón Pozsonyban van. Mintán pedig Magda néni Balassa visszatérkezésekor nem értesíté, azt is tudta, hogy Balassa előbb Balassa Pál püspökügl utazott s idebe kerül, míg visszágl. Egész biztosságlát átment Szidónyára, hol a jövény nézve az anyuak mindenbe való beleegyezését meggyerte, azt a jó anya írásba is foglalta és így indult utnak Pozsonyba.

alligator-bőrök és más számos ragadozó-állat és madarak, melyek a Vigadó kisterméhez hasonló nagyságú helyiségben vannak elhelyezve. A termékek pénzébe került, az egyiptomi piramisokból elhozott 2 3000 éves emberi múmiák és egész ép tolltarú madarak. Rendkívül érdekes a négy terelőhelyes afrikai aldozfa, melyet a szudáni népek használnak most is. Ezeket a fákban vannak elhelyezve mindennem afrikai és ázsiai állatok állkapozai és fogai, éppen úgy vannak felgatyagva mint a karácsony-fák a zsekerütemény, csak a gyertyák hiányzik. Nemek a fegyvergyűjteménye is, mely az 1806-ki gyűjtés-puskával kezdődik, termékek emléke van a szerencsétlen kömgvárati csatából, valamint az ázsiai és afrikai utjából a vad emberek által használt különböző puskák, nyilak stb., különlegességek: majd az 1877 78. orosz-török háború mindennemű emlékei, a mit Zubovits, a győzelmes Melmed Ali török tabornagy seregében szerzett, hol mint orvagy küzdött az oroszok ellen. A híres orosz esztaképfestőtől Veressagintól nagy értékes eredeti esztaképe van, a melyet egyenesen a híres mestertől persze megcsere után, és pedig egy valódi Diabek névű szőnyeged adott érte, mely oly nagy és nehéz volt, hogy két tevé hozta haza a svatogaton keresztül, ezenkívül kösrpézt is szép összeget fizetett rá a képekre. Ezenkívül remek olajfestményű képek lehet találni a kastély nagy ebédlőjében, a mely a váci püspökségé ugyan: Mária Theresia, Eugén tábornagy, a híres törökverő hadvezér, Gusztáv Adolf svéd király és sok más nevezetes hadvezérek és püspökök arcképei. Rendkívül bocsos meg a Mária Theresia-kápolnafaluk felállításai, bál- és öltöz-szobának festései, mely a hajlami Migazzi-kastély építő urát dicséri. lépten-nyomon.*

Örvendetes lelet.

A múlt napokban olvastuk a lapokból, hogy egy Kriszák nevű houpolgárnak Ő Felsége a magyar nemesség adományozta. De ugyanott olvastuk azt is, hogy az az érdemes uri ember egyidőjéleg a nevét is (Kriszák tőjtelenest névből) Keresztire magyaráta. És ezt valóban mi örvendetes leletnek mondhatjuk, mert a meynyi hasonló kitüntetéséddig olvaának, mindez — mondhatni: kivétel nélkül, — oly exotikus német, cseh vagy egyéb származású nevek viselőit érte, a melyek a magyar nemesség fogalmával homlokegyenest ellenkezésben állanak. s az ezredéses ünnep közeledtével, csak annál feltűnőbbben staporítja hazánkban annyi fajból összegyűrt nemzetiségi tarkaságait. De hát a kit tna az a ritka kitüntetés ér, hogy az ország nemesei sorába vételik fel, attól nem lehetne-e joggal elvárni, hogy ha eddig a Springinsfeld vagy Kotrba, meglehet, hogy tisztességes, de kirívóan idegenül hangzó nevet viselle, legyen fel azután más olyan magyar nevet, a mely az ő neve aqirátú miőségét megilleti; s egyszerűsind pedig az ő, ekkor talán nem ismert vagy nem mellánytól hazafias érdeletéről tanúságot tehet. Ődvözöljük tehát Keresztit (volt Kriszák) urat, és szerencsét kívánunk neki hazafias kezdeményéhez.

Ezzel kapcsolatban nem mellőzhetem, hogy egy füst alatt szerény véleményem ne nyilvánítsak az országban levő községek helynevének megmagyaráítását czáló hazafias törekvés tekintetében, a mit röviden alább foglalkoztat össze, hogy: a mennyire kívánatosnak tartom a polgárok egyéni családneveinek megmagyaráítását, s szívesül-lellekkel

* A nagybecsű ritkasági gyűjteményt melyért, Zubovits egész vagyonát áldozott fel, eredetileg a Balassa-Gyarmaton létező Nógrádvármegyei múzeumnak szánta annak idején, de ha a Nemzeti Múzeum igazgatósága biztosít két szobát neki, akkor ennek fogja használni.

Pozsonyba érve, Piscator megmondotta a kostonozimét. Pál levelet azonnal becsémpéztette s ugyanazon az úton meg is kapta a választ:

— Megkaptam a levelet, anyám belegyőzöset bírjuk, kegyelmed rendelkezők velem, én mindent kegyelmed és anyám akaratá szerint fogok cselekedni. Margit nemem szigorú nő, de hozzám meg is igen jó és mindent elkövetett, hogy apámat kiengesztelje, de ő hallani sem akart egybekelésünkről. Hogyan fogok innen kiszabadulhatni, azt még most nem tudom megírni, de a jó Isten ebben is segítségünkre leend. Isten kegyelmeaddel!

Megjötték a husvétünnepnek, a zárdá-szűzek az utolsó böhthélen testi sanyargatást teljesítettek, hogy lelkük búneiktől megszabadulassék. Szádnok több szabad ideje volt, ő nem levén apáca, eskis bentlök, a rend szabályai vele szemben nem lettek alkalmazva. A folytonos összeköttetés-nél fogva megalapították, hogy a nyághet esztortókének estejen, mikor az apácák a corust végzik, Szidon a kertben alkalmazott létra segítségével a kerítésen át, egy kerítésen túl várakozó kocsi-ba száll és megíne-nekszik; a többi az Isten gondja.

Egy is lón. 1649 márczius 23-án, mintegy 8 óra tájban este, a zardkert falat egy szép nő lépte át, a létráról lejevet, az utczán réa várakozó kocsi-ba ült, sobes vágatva Duna fele hajtottól, ott réa váro dereglves által túl Dunara vitetett. A kocsi-ban Fanchy Pál és Piscator Jeremias ültek és a Dunán átkelve, Sopronnak hajtottak.

Az akkori időben a törvények nem szabályoztak még az egyik vallásról a másikra való áttérést. Piscator ebben is ügyeskedett. Nem mesze Sopronról Harkan jelenleg Harkai; nevű faluban az ő közevetté folytan, husvét-va-arnapján, az isteni tisztelet alatt egy fiatal ember és egy igen szép fiatal leány fogadalmat tett, a katolikus vallást elhagyva, próf testassza lettek, egyáltalán az ezen új egyház szertartásai szerint az egybekelés is megtartatott Piscator Jeremias és Bevay Peter tanúk jelenlétében.

(Folyt. köv.)

hódolok halhatatlan Vörösmartynak ama nagyjelentőségű jelszavának, hogy: "Legyen ember minden ember és magyar, akit a föld hord, s egével betakar". — úgy márszert a helynevek tömeges megmagyaráására vonatkozólag követendő eljárásnál a kello orafotasság nem velem szem elől tévesztendőnek, különösen ott, a hol a lakosság tömege vagy legalább túlnyomóan nagyobb részének a nyelvészete nem magyar, mert nézetem szerint a közönség megmagyaráításának nem megelőzheti, de csak követni kell és lehet a lakosság megmagyarázatát. Ami különösen megyénket (Nógrádvármegyé) illeti; szerencsés valék magam is bevalasztatni azon bizottságba, melynek feladatát a helynevek megmagyaráítása tárgyában adandó véleményezés képeze, s mely bizottság egyik irányadó tagján az előttnk oly nagy tekintélyben álló Nagy Ivan tisztelt barátunkat is birhatni szerencsénk vala. Megis készítettek mindannyian az összes idegen hangzású községek és puszták magyarrá változtatására vonatkozó terveket (hogy a kötelezősünké tett feladatnak megfelelőjünk); de open ezen foglalkozás vezetett többünket arra, hogy kiderüljön, miszerint tekintve, hogy e részben nemesak a csatásterrel és egyéb fontos hivatali functiókkal, de még a statisztiká, történelem, topographia stb. által kivánalmazott tények figyelembevételével is számolnunk kell, — emelől fogva a helynevek tömeges megmagyaráítása tekintetében az államasítandó okokál előkészítő közreműködésének eredménye bevárának látszik. — megjegyezve, hogy ez által egyes kivételek kizárva nem lehetnek, mert a ho, a hely egy nagy hazafi, vagy más tekintetben kiváló férfi és illetőleg országba szülő történelmi események a közönség magyarrá változtatását erkölcsi és nemzeti kötelesség szempontjából követeli, ily esetekben a kivételnek természetesen semmi más körülmény utját nem állhatja.

P. I.

Hírek és különfélek.

Péchyfalusi Péchy Gyula, a 16-ik honvéderred b.-gyarmati magodók zászlóaljának derek parancsnoka s első osztályú százados, — örnaggyá léptetett elő.

Két jélem Ifjú. Vármegyénk két jeles ifjának előmenetelét örömmel hoztuk közönségünk tudomására. Az egyik ifj. *Skederszky János*, alispánunk fia, a ki a Ludovika-Akadémiát jó sikerrel bevégezte, egy évi tiszt-helyettesi szolgálata után honvéd-huszárd hadnagynak nevezetett ki s váci VI-ik huszárezredhez osztott be. A másik Baintner Ottó, vármegyénk érdemlős penztárnokának s közügyekért fáradozóan férfának *Ferenec* nevű fia, aki a tudományok egyetem 3 évi főgyőzsereszlői szakát kitünő eredménnyel befejezve okt. 27-én gyógy-szerész-tudorrá avatott fel.

Lestárszky Sándor kir. tanácsos. Honvármegye alispánjának miniszteri osztálytanácsossá történt kinevezése folytán a megörült alispáni állásra három jelölt van, névszerint: Bolgár Endre főjegyző, Laszkár Pál főszolgabíró és Luka Pál volt tiszti főjegyző. Mind a háromnak erős pártja van s így mindegyik kétséges az, hogy a három derek férfi közül melyik lesz a győzelem?!

Dr. Révész Dező, városunk egyik jeles fia, s lapunk munkatársa az ügyvédi vizsgát letéve, városunkban — a Madách Imre-utczában (Vannay Ignác úr egyik házában) ügyvédi irodát nyitott. — Sok szerencsét és sok klient kívánunk fiatal barátunk pályájához.

Reményi Károly városbírnák betegeségéből felépülve, hivatalos működését október 31-én újból megkezdette.

Ésküdtétel. Az októberben behívott honvédujjonozok nov. 1-én tettek le az előirt esküt B.-Gyarmaton a róm. kath. templomban. Az esküt alkalmi prédikáció előzte meg, melyet Hottovinszky Károly esperes-plebános valóban remek és meglátó beszédben tartott abból a biblikus témából, hogy „adjátok meg a eszarnak, ami a eszárás és az Istennek, ami az Istené.” Predikáció után a Péchy Gyula örnagy vezetése élén teljes díszben megjelent honvédtisztikar színe előtt az esküt egyedül magyar nyelven tették le honvédeknek.

Ésküvő. Strazinger Albert, pusztá-podluszányi nagybirtokos okt. 31-én tartotta esküjét a mezőtúri izr. templomban Schreiber Paula kisasszonnyal, Schreiber Pál pusztá-pói nagybirtokos kedves leányával. Az esküvőre B.-Gyarmatról is többen rándultak ki. Az esküvőt fényes esteből követte. Másnap a fiatal házaspár, melynek tartós és zavartalan boldogságot kívánunk, — B.-Gyarmatra érkezett.

Balassagyarmat képviselőtestülete Reményi Károly bíró elnöklete alatt tegnapi délelőtti rendes közgyűlést tartott, melynek fő tárgya volt a község jövő 1895-dik évi költségvetésének megállapítása; továbbá bírói jelentések. Az érdekes közgyűlésről lapunk jövő számban részletes tudósítást fogunk hozni.

Gyászhir. *Novák Bertók* a. Novák Lajos tanár, történetirő s budapesti róm. kath. szentszéki ülnöknek, továbbá Novák Sándor senior, uradalmi penztárnoknak nővére, október hó 29-én Budapesten, hosszú szenvedés után, jobblétre szenderült. A derek urhölgy, mint vármegyénk szülőtte, tanár bátyjával évenként ellátogatott hozánk a fővárosból. Elhunytát testvéreim s rokonain kívül összes ismerősei mélyen fájálják. Könnyű legyen sírja felett a hant!

Lakás-szűke Losonczone is. A Losonc és Vidéke utolsó száma vezércikkében reflectál Rózsa Károly úrnak lapunkban is említett fejtegetésére, melyszerint ha az aszód — balassa-gyarmat — losonci vasút kiépül, Losonc oda fővárosok, hogy egy újonnan felállítandó *vasúti üzletvezetőségnek* városok szolgáljon székhelyül. Midőn a L és V. ez, mint Losonc emelkedésére lényeges mozzanatot bővebben méltatja; egyezszermind nem haboz rámutatni, illetve beismerni, hogy e kedvező esethez képest szemben aggodalmakra szolgáltat okot az a körülmény, hogy az üzletvezetőséggel Losoncra költöz

minthey 25-30 intelligens család részére megfelelő lakások, legalább jelenleg, nincsenek. Már most felhívja tehát a polgárság figyelmét, hogy az ögnek megfelelőleg tegyék meg egyesek az építkezésekre szükséges előkészületeket s majdan az építkezéseket végrehajtás; — mirebélő ugy ezen, mint az ennek alapul szolgáló kérdéses ügy fejlesztését a várost vezető egységnek és szakférfiak buszóságától méltán elvárja.

Patvarczai Kisdödöda hol kései a nappal fényben? Méltán kérdezhetjük mi ezt, akik a Nógrádi Lapok hasábján már évekkel ezeltől is sürgötték, hogy itt volna elvégre ideje foganatosítani néhai öveggy báró *Pongrácz Anzelm* sz. Szent-Iványi Katinka volt patvarczai birtokos örnöknek a patvarczai övodára vonatkozó végintézkedését. Tudjuk ugyanis, hogy a nevezett jeles honleány végrendeletében, melyet Pauler Tivadar volt miniszter is tanúként irt alá, — egybeké között egy Patvarczon felállítandó kisdödödára, — ha jól emlékezünk: 4500 frtot hagyományozott. Legalább is tiz esztendőre annak, hogy e legátum az örökösök által a kir. törvényeszk útján illetékes kezébe átadottat és így ha kezdetben bár egy kisközségi övoda felállítá-a-és fenntartására a töke talán elégtelennek látszott is, — ma már — főleg az 1891. évi XV. t.-cz. élethe lépte óta, s figyelembe véve az összeg tízevi kamatozását is, semmi esetre sem mondható, hogy nem érkezett volna el az ideje, hogy érvény szeressék a nemesszűi honleány végakarátának. *Holrejkik tehát a hiba?* Evekkel ezeltől, midőn lapunk már sürgette ez ügyet, csak annyi történt, hogy telket s azon egy háziköt vettek a kisdödödóra részére, dicsérettel legyen mondvá, igen jutányosan. De aztán ismét megakadt a dolog. Úgy véljük, hogy ödvös lenne, ha a nógrádvármegyei kir. tanfelügyelőség a törvényhatóság közigazgatási bizottsága útján ez ügyet akkép sürgetné meg, hogy már 1895-ik év tavaszán a kisdödödóra tényleg megnyitának. Nem kételkedünk abban sem, hogy főt. *Hottovinszky Károly* esp. b.-gyarmati plebános és főt. *Vladár* Viktor szűgyi ág. ev. lelkes urak, mint a filialis patvarczközörségi iskolázás hivatalból tagjai, e kisdödövelési és hazafias ögben hathatós szavukat szintén fölemelik s az ügyet bürgön támogatói fogják. — Lám, a málnapataki kisdödödóra ögve jóval később merült fel, mint a patvarczé, s a rendelkezésre álló eszközök is csekélyebhek voltak, s mégis ott az ige már testté lön, s második éve, hogy diecéretesen s hazafias szellemben nevelni a málnapataki 3—6 éves gyermekeket, akik közül ilyék nem egy — idővel még országos nevezetőségű is válhatik.

Betörés. Nov. elsejére virradó éjjelen B.-Gyarmaton Reisa Jakab örás-és arany-műves áletébe ismeretlen tettesek behatoltak és több ezer frt értékű arany és ezüst tárgyat vittek el.

Hivatalos hirdmény. A sommis eljárás élebe- léptetése tárgyában igazságügyminiszter úr 5 nagyméltóságának folyó évi május hó 30-án 745. szám alatt kiadott magas rendeletével kibocsátott ügyviteli szabályok 73-ik §-a értelmében közzétették, hogy azon ögnyekre nézve, melyek az 1893. évi XVIII. t.-cz. értelmében a királyi törvényeszk, mint felehhitteli bíróság elő tartoznak, külön „Jegyzői Iroda” állíttatik fel, a vármegyeház épületének I-ó emeletén a kir. törvényeszkü elnök helyisége mellett, hol az ügyviteli szabályok 74-ik §-ában előirt „Gyűjtő szekrény” is található. A „Jegyzői Iroda” a felek részére nyitva áll minden hétköznapon délelőtti 11 órától 12 óráig, és délutáni 2 órától 3 óráig, vasár- és ünneppnapon pedig délelőtti 11 órától 12 óráig. B.-Gyarmat, 1894. október 31-én. *Kray István*, törvényeszkü elnök.

Hudovcsyn, egy újonnan felállt szer a tüdő és gégefő hurutja és tuberkulosis ellen. Ezt a szert az eszaki kir. országos kórházban Dr. Schwarz F. egészségügyi tanácsos a legnagyobb sikerrel kipróbálta, s az eredményt ez évi szept. 12-én 5730. sz. a kiállított bizonyítványával igazolta. E kitűnő szert kapható *Mittelbirt* S. gyógyszerésznél Zágráb (Lange Gasse 3), Budapestten Molnár és Mózer. Koronaherzeg-utca 9.

Felölös szerkesztő: Horváth Danó.
Főmunkatárs: Reményi Károly.

Körszmaépítet,

mely Hontmegye Kóvár községében igen előnyös helyen, a B.-Gyarmat—ipolyági és Kóvár—csábi utronalak összességeléndél áll s magában foglal három lakoszbót, egy nagy ivóhelyiséget, kamarát, pincézt, istállót, vágó-hidat és mészárszéket, van hozzá továbbá egy nagy állás istállóval ellátva és kert: folyó évi november 12-én, délután 3 órakor a helyiségben megtartandó árverésen, a legtbóbbt íródnék szabadkésből el fog adatni. A feltételek Kóvár községében, a közbirtokossági felügyelőnél megtudhatók.

Értesítés!

Tisztelettel értesítjük adóköteles feleinket, hogy eddigi megbizottunk Hoffer Antal ur f. 6. október 28-án iródnkból kilépett; minek következtében sem pénz felvételére, sem bejelentések elfogadására feljogosítva nincs, és a neki teendő bejelentések semmisenek vétetik.

B.-Gyarmat, 1894. október 30-án.

Rosenfeld József és Sándor
ítal, stalméresi és fogyasztási
adóberétek.

SCHÖNFELD MIKSA,

kárp. és aszt. bútorraktára B.-Gyarmat.

a KOSSUTH-utcában.

Ajánlja dusan felszerelt, jutányos árú rak-tárát szilárd anyagból készített, modern izlésű, különf. fa-, vas- és kárpatobútorokban úgy egyen-ként, mint szalonok, szobák, vendéglők és egy-leti helyiségek teljes berendezésére nézve. Dús választék olajnyomatú és üvegre festett, kitűnő kivitelű, tetszetős fali táj- és egyéb ábrázatú képekben, fa- és aranyozott keretű tükörökben.

Van szerencsem továbbá a nagyrédemű kö-zönseget értesíteni, hogy asztalos-üzletemet **esztergályozó-műhelyvel** bővítettem meg; azt akként rendeztem be és oly munkaerővel láttam el, hogy az ezen szakba vágó megrendeléseknek a legfokozottabb mérték-ben is pontosan jutányos árak mellett képes vagyok eleget tenni.

Gyermekkoscsik, nemkülönbön mindennemű és méretű koporsók nagyválasztékú raktára.

Videki megrendelések pontosan és lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

Egy jó házból való fő asztalos tanoncuz azonnal felvétetik.

HIRDETMEY.

Nógrádvármegyében az államvasutak pótlóval állomásától 1 1/2 s az építés alatt lévő aszód - b.-gyarmat - buszozsi vasút szécsényi állomásától 3/4 órányi távolságban egy 850 magyar hold kiterjedésű birtok, szép kastély- és parkkal s megfelelő gazdasági épületekkel azonnal bérbe adandó. Értékesíthető s szerződhetni Szécsényben Tertyszánszky István ügyvéd irodájában.

MAYFARTH PH. és Társa

cs. és kir. kizárólag szab. gépgyárak, vasúti és gőzhamor BECS, II-1. Taborstr. 76.

Alapítottatott 1872. Kitüntetve több mint 1 370 arany-, ezüst- és bronzéremmel minden na-gyobb kiállításon. **600 munkással.**

A gyárakban készülnek a legjobb

CSÉPLŐGÉPEK

kéz-, járgány- és gőzhajtásra

JÁRGÁNYMŰVEK

1-6 vonóállat befogására.

Legjobb gabonarosták, továbbá

triőrök, kukoricza-morzsolók, széna- és szalmasajtók

kérhajtásra, állók- és szállító készülékek.

Árjegyzékek és ellmérő bizonyítványok ingyen. — Képviselőik felvetetnek.

Ekék

1., 2., 3., 4-vassal

Boronák és hengerek szántóföldek és rétek számára

Szecekvágók, darálók, répvágók,

Blunt-féle szab. zöldta-karmány-sajtók.

Szállítható takaréklüstök mint takarmánytörlők és ipar-mosó-készülékek.

Sajtók minden ezétra, valamint

bor- és gyümölcsajtásra Gyümölcs- és szőlőzűzők. Aszalókészülékek gyümölcs és vetemény számára és mindenféle ipari célokra.

Önműködő szabadalm. SYPHONIA szőlővessző- és növ.-permet-zők

Hirdetmény.

A b.-gyarmati takarékpénztár igazgatósága ezennel közhírré teszi, miszerint a b.-gyarmati takarékpénztárnál szabta tett s 1894 évi szeptember hó 1-ig lejárt s ez időn től sem még nem hosszabbított, sem ki nem váltott értékpapírok, arany, ezüst és egyéb értéktárgyak részint a folyó 1894 évi november hó 12-én d. n. 2 órákor az intézet hivatalos helyiségében tartandó nyilvános ár-verésen fognak eladni, részint ez időn től többszörűleg beváltatnak.

Megjegyeztetik, hogy a folyó 1894. évi november hó 1-ig a meghosszabbítások árverési költség szerzése nélkül értékesíthetnek, ezennel azonban az árverés napjáig a költsésszög 2%, a fog árverési költség ezimán szedetni.

Az eladandó tárgyak könyv- s lapszámai:

IV. 167, 301, 333, 335, 356, 398.
V. 18, 20, 21, 41, 134, 178, 181, 200, 249, 262, 270, 293, 311, 318, 352, 403, 425, 426, 453.
VI. 1, 3, 8, 14, 17, 18, 20, 22, 25, 30, 32, 34, 39, 41, 45, 52, 55, 56, 58, 60, 63, 67, 68, 69, 70, 71, 79, 82, 86, 89, 94, 95, 99, 111, 115, 116, 120, 123, 129, 154, 156, 172, 174, 175, 179, 188, 190, 191, 192, 194, 205, 211, 215, 217, 219, 227, 230, 237, 248, 240, 242, 251, 252, 258, 269, 272, 274, 276, 280, 282, 285, 286, 287, 292, 304, 312, 315, 316, 322, 324, 327, 329, 333, 335, 338, 344, 345, 348, 349, 352, 367, 368, 369, 380, 392, 396, 397, 399.
VII. 4, 6, 12, 25, 28, 37, 39.
III. 58, 63, 65, 86, 87, 142, 161, 165, 168, 175, 190, 193, 194, 199, 201, 212, 214, 216, 219, 220, 235, 242, 244, 247, 250, 251, 260, 262, 271, 286, 287, 290, 291, 295, 298, 300, 301, 303, 307, 309, 311, 315, 320, 322, 327, 332, 339, 353, 356, 358, 359, 364, 372, 378.

300.000 HEMES
600.000 SZEMES
2.800.000 VADONCZ
SÉMAZÉVEL

Angheleány Pásztor

95. HOLDAS
CZEGLÉDI HIRNEVES GYÜMÖLCSFA
ISKOLÁJÁNAK ÁRJEYZÉKE MEGJELENT
KIVÁNTATRA BERMENTVE
KÜLDETIK

Legbiztosabb óvszer a kolera, hagymáz és egyéb fertőző betegségek ellen!

Tökéletes fertőtlenítés! Teljesen szagtalan

Önműködő tözégzőr-closettek.

Bel- és külföldi szabadalmak! Stobai árnyék-szekek mindenféle tetelzős alakban. Ár-nyakszekerendezések, kórházak, lak-tanyák, iskolák, iparvállalatok, szállotok, stb. részére.

Magyar tözeg- és mütárgya-ípar részv.-társaság

Fertőtlenítő és szagtalanító tözégpor! Tözégalom! Mindennemű tözeg-gyártmány nagy raktára.

Külföldiség: embeni és városi hulladékok ipari és gazdasági értékesítés. Városüzletlái és a forrasztó vál-tolelek sziszterése. Mütárgyaipar. Hőszigetelő terekkel, költség-gyűléssel és eredeti bizonyítványokkal sziszterező az IGAZGATÓSÁG.

Hudapesti. IV. Városház-tér 6. (Hársházar.)

Az ország Közegészségügyl tanács által többszörösen ajánlva.

Eladó vagy haszonbérbeadó:

Hontmegyén egy 256 magyar holdas tagosított birtok, mely áll: 220 hold jó talaj, könnyen megmunkálható szántóföld, 36 hold ipolyi rétöl a szük-séges gazdasági épületekkel. Nagyobb városi vasúttállo-más 10 percznyire. Cím: e lapok szerkesztőségénél.

Tőke nélkül naponta pénzt szerez-hetnek

bármily állásu egyének, kik mindennemű osztr.-magyar állami és magános-íjegyek eladásával foglalkozni akarnak, havi részletfizetésre kedvező feltételek mellett, egy elism-ert budapesti szilid intézet részére.

Ajánlatok „U. A.” jelige alatt intézendők

ECKSTEIN és ERNÁTH hirdetési irodájába

Füzdő-utca-1. sz., a mikor prospektusok küldetnek

Árverési hirdetményi kivonat.

A szécsényi kir. járásbírósg mint tel-ökkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtának Kanyó Borbála, szül. Szép végrehajtást szennedő elleni 68 fet 31 kr tőkekövetés s járulékaí iránti végrehajtást ügyében a b.-gyar-mati kir. törvényszék a szécsényi kir. járásbírósg területén lévő Varsány község határában fekvő, a varsányi 5. sz. tjkében A. II. 1-12 sorszám alatti ingatlanokból Kanyó Borbála szül. Szép jutalékára 818 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ing-atlanok az 1894 évi november hó 16-ik napján, déli-oltti 10 órákor Varsány község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alol is eladatni fognak

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becserá-nak 5% át közpénzben vagy az 1881 LX. 1-ez 12 § ában jelzett árfolyammal számított, és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyministeri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött keveshez letenni, avagy az 1881 LX. 1-ez 170. §-a értelmében a bánatpenzűk a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiáltott szabályszerű el-ismernyét átvevőgáltatni.

Kelt Szécsényben, a kir. bíróság mint tkvi. hatóságul 1894 évi augusztus hó 23-án

Nyomstott őv Kék Lászlóval BECS, Gyarmat

Zongorák

tartósan hangoltatnak helyben.

Gzime a kiadóhivatalban.

Tenyész-kanok el-adása.

Alulírott gazdaságban okányi -kiszondi ke-rostozási hazai kondor főhérszörű tenyész-kanok 1 1/2 évesektől 3 évesekig kiváló példányok-ban eladók. Értékesíthető a Strausz-féle gazdaságok intőzőségénél Szécsényben. (Nógrádm.)